

Αν Ξυπνούσαμε στον Ήχο του Σήμερα

του συνθέτη Τάσου Στυλιανού

Εστιάζοντας την προσοχή μας στον κόσμο της σύγχρονης ηχητικής δημιουργίας θα ήταν ωφέλιμο να διερωτηθούμε -πέραν από τις διάφορες τεχνικές που αφορούν στην οργάνωση του ήχου από τους διάφορους δημιουργούς- πώς ο ήχος ενός νέου μουσικού δημιουργήματος αξιολογείται, κυρίως ενστικτωδώς, από τον εκάστοτε ακροατή.

Το πρώτο στοιχείο που ως συνήθως επιδρά στον ακροατή είναι, κατά τη γνώμη μου, το συγκριτικό στοιχείο μεταξύ του νέου έργου και των προσωπικών ακουσμάτων του ακροατή. Η σύγκριση, αν και αναπόφευκτη, μπορεί να καταστεί θετική αλλά συνάμα και αρνητική. Θετική μπορεί να καταστεί όταν ο ακροατής, κατά τη διάρκεια του έργου, υποδέχεται στο αυτί του γνώριμα μουσικά σημεία αναφοράς, έστω και κατά διαστήματα, που τον προκαλούν έτσι ώστε να αναμένει σε μία πιο εκστατική φάση ικανοποίησης της προσωπικής του μουσικής μνήμης. Την ίδια στιγμή αυτό μπορεί να καταστεί εξίσου αρνητικό, αφού σχεδόν όλο το υπόλοιπο ηχητικό μέρος του έργου, εκτός από τα γνώριμα σημεία αναφοράς του ακροατή, θα υποβαθμιστεί και ως αποτέλεσμα θα λειτουργεί ως υποδεέστερο εργαλείο στήριξης. Και τα δύο αποτελέσματα, θετικό και αρνητικό, εμπλέκονται σ' ένα παιχνίδι μεταξύ ξύπνιου και ύπνου.

Τι όμως θα μπορούσε να κρατήσει έναν ακροατή ενός νέου ηχητικού έργου ξύπνιο; Πολλές φορές αυτό που μας ανοίγει τα μάτια είναι, προφανώς, κάτι που βλέπουμε: λ.χ., η διασκέδαση που νιώθουμε στις υπερβολικές κινήσεις του μαέστρου, στις γρήγορες χορογραφίες των κρουστών, στα ταχύτατα μέρη των διαφόρων σολίστ ή ακόμα και στις διάφορες νέες τεχνικές, όπως για παράδειγμα παίζοντας μέσα στο πιάνο η κτυπώντας το και τα λοιπά. Με λίγα λόγια, για να παραμείνει κάποιος ακροατής άγρυπνος, θα πρέπει το νέο αυτό έργο να του εξασφαλίζει και την απαραίτητη εικαστικότητα, ή τέλος πάντων κάποιο δείγμα εικόνας, ώστε να μη βρεθεί εκτεθειμένος, αμήχανος κι ευάλωτος μέσα στην ευτελή αισθητική της ακοής. Έλα όμως που ο ήχος είναι από τη φύση του αόρατος ή μήπως δεν μας αφορά η φυσική κατάσταση των πραγμάτων; Αν όντως αυτό που μας ανοίγει τα μάτια είναι, προφανώς, κάτι που βλέπουμε, τότε διερωτούμαι αν αυτό που ακούμε (αν ακούμε) είναι το ίδιο μ' αυτό που θα μας κρατήσει ξύπνιος.